

VEC: Obavy zo zmeny modelu predplatného spoločnosti Meta „Zaplať-alebo-Súhlas“ a nesúlad s platnou legislatívou na ochranu spotrebiteľa, ochranu osobných údajov a aktom o digitálnych trhoch

V Poprade, 23. január 2025

Vážené authority na ochranu spotrebiteľa na Slovensku,

dovoľte, aby sme Vás informovali o dnešnej medzinárodnej koordinovanej akcii Európskej spotrebiteľskej organizácie BEUC a jej členov, ktorým chce upozorniť na praktiky spoločnosti Meta, ktorými naďalej poškodzuje spotrebiteľov.

V novembri 2023 spoločnosť Meta zaviedla na sociálnych sieťach Instagram a Facebook takzvaný model predplatného známy ako „Zaplať-alebo-Súhlas“ („*pay-or-consent*“), v rámci ktorého od používateľov vyžaduje súhlas so spracovaním niektorých údajov spoločnosťou Meta, ak sa nerozhodnú pre platené predplatné bez personalizovanej reklamy.

BEUC a jej členské organizácie vyjadrili vážne obavy o dodržiavanie pravidiel EÚ spoločnosťou Meta. V novembri 2023 sme Európsku komisiu a Európsku sieť vnútroštátnych orgánov na ochranu spotrebiteľa (CPC-Network) upozornili na niekoľko rozsiahlych porušení smernice EÚ o nekalých obchodných praktikách (UCPD) a smernice o nekalých zmluvných podmienkach (UCTD)¹. Vo februári 2024 BEUC a osem spotrebiteľských organizácií koordinovane podali sťažnosti svojim vnútroštátnym orgánom na ochranu osobných údajov, v ktorých odsúdili nezákonné spracovanie osobných údajov používateľov spoločnosťou Meta podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR).² V máji 2024 podala organizácia BEUC podnet Európskej komisii, pretože sa domnievame, že spoločnosť Meta si neplní ani svoje povinnosti strážcu podľa článku 5 ods. 2 zákona o digitálnych trhoch (DMA).³

¹www.beuc.eu/choose-to-Lose-with-Meta - členovia BEUC zapojení do tejto koordinovanej akcie): Asociaция Активни потребители (Bulgaria), dTest (Czech Republic), Forbrugerrådet Tænk (Denmark), UFC-Que Choisir (France), EKPIZO & KEPKA (Greece), Adiconsum (Italy), Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija (Latvia), Vartotojų aljansas (Lithuania), Consumentenbond (Netherlands), Forbrukerrådet (Norway), Federacja Konsumentów & Fundacja Konsumentów (Poland), Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (Slovakia), ZPS (Slovenia), Asofin & CECU (Spain), Sveriges Konsumenter (Sweden), Union Luxembourgeoise des Consommateurs (Luxembourg) .

²www.beuc.eu/enforcement/meta-smokescreen - členovia BEUC zapojení do tejto koordinovanej akcie dTest (Czech Republic), Forbrugerrådet Tænk (Denmark), EKPIZO (Greece), UFC-Que Choisir (France), Forbrukerrådet (Norway), Spoločnosť ochrany spotrebiteľov (Slovakia), Zveza Potrošnikov Slovenije - ZPS (Slovenia) and CECU (Spain). Consumentenbond (Holandsko) poslali list holandskému úradu na ochranu osobných údajov.

V novembri 2024 spoločnosť Meta oznámila vo svojom modeli „Zaplať-alebo-Súhlas“ niekoľko zmien.⁴ Po jeho dôkladnej analýze sme dospeli k záveru, že tieto zmeny sú naďalej nedostatočné. Spoločnosť Meta stále nedodržiava právne predpisy EÚ a naďalej porušuje práva používateľov.

Konkrétne:

- Z hľadiska spotrebiteľského práva spoločnosť Meta nevyriešila viaceré problémy, ktoré v júli 2024 identifikovala Európska komisia a sieť CPC-Network, koordinovaná francúzskou autoritou na ochranu spotrebiteľa (DGCCRF).⁵
- Z hľadiska ochrany osobných údajov spoločnosť Meta naďalej navrhuje model predplatného, ktorý je v rozpore s hlavnými zásadami GDPR vrátane zásad zákonnosti, spravodlivosti, minimalizácie údajov a obmedzenia účelu.
- Meta tiež nespĺňa požiadavku nariadenia o ochrane osobných údajov, aby používateľom umožnila rozhodnúť sa slobodne, či súhlasia so spracovaním osobných údajov, a používateľom, ktorí súhlas neposkytnú, ponúkla menej personalizovanú, ale rovnocennú alternatívu. Táto menej personalizovaná alternatíva by sa nemala líšiť od služby poskytovanej používateľom, ktorí svoj súhlas poskytli, ani by nemala mať zníženú kvalitu.

Na základe vykonaného prieskumu, ktorý je prílohou tohto listu, sme preto vyzývali:

- CPC-Network a Európsku komisiu, aby prijali ďalšie opatrenia, keďže spoločnosť Meta včas nevykonala potrebné zmeny a stále poskytuje spotrebiteľom zavádzajúce a nejednoznačné informácie.
- Írsku komisiu pre ochranu údajov (ako vedúci orgán na ochranu osobných údajov) spolu s ostatnými orgánmi v rámci Európskeho výboru pre ochranu údajov (EDPB), aby prešetrili dodržiavanie GDPR spoločnosťou Meta a prijali rýchle a účinné nápravné opatrenia.
- Európsku komisiu a národné authority, aby zabezpečili, že si spoločnosť Meta bude v plnej miere plniť svoje povinnosti podľa čl. 5 ods. 2 zákona o ochrane osobných údajov, aby chránila práva spotrebiteľov a zabezpečila dosiahnutie cieľov zákona o ochrane osobných údajov.

³www.beuc.eu/position-papers/implementation-meta-apple-google-amazon-bytedance-and-microsoft-their-obligations

⁴ <https://about.fb.com/news/2024/11/facebook-and-instagram-to-offer-subscription-for-no-ads-in-europe/>

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ov/ip_24_3862

...vieme dospieť k dohode...

Účinné a práva chrániace opatrenia si vyžadujú prierezový dialóg a úzku spoluprácu orgánov a sietí na presadzovania práv spotrebiteľov na národnej aj EÚ úrovni. Preto naliehavo žiadame všetkých členov CPC-Network, EDPB a Európsku komisiu na presadzovanie DMA, aby úzko a aktívne spolupracovali a zabezpečili súlad a komplementárnosť svojich prístupov a následných rozhodnutí.

Tlačovú správu o našej akcii a ďalšie užitočné informácie nájdete na <https://www.sospotrebiteľov.sk/category/aktuality/>. V prípade záujmu poskytneme aj ďalšie informácie a prípadné otázky zodpovieme.

S úctou,

Petra Čakovská, predsedníčka S.O.S.

Príloha: Analýza novej verzie predplatného Meta z hľadiska smernice UCPD, GDPR a DMA